

Projektfeladat I.

Témaválasztás,
információgyűjtés, könyvtárazás

Dolgozatok, tanulmányok készítése

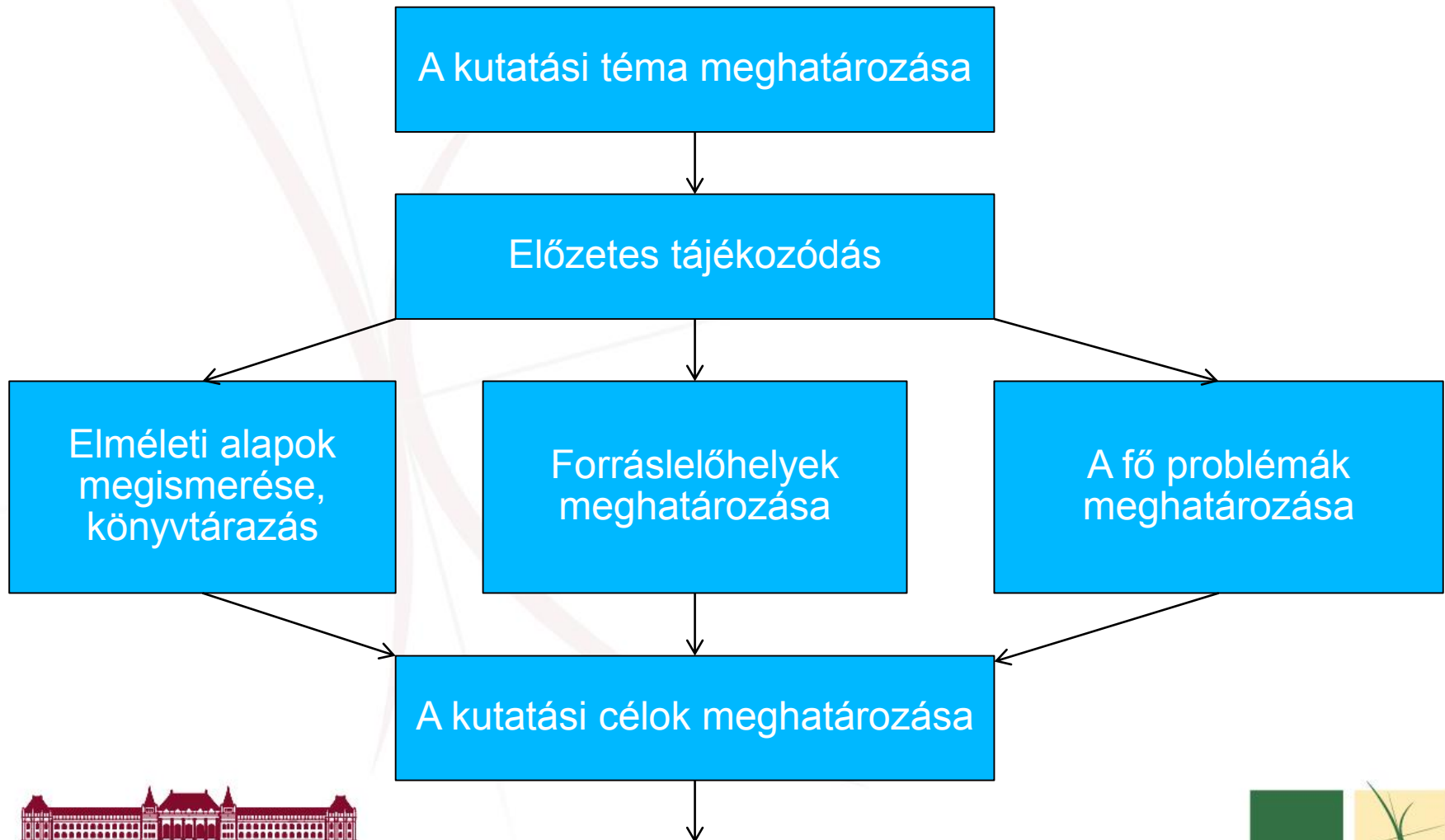
Jellemző műfajok:

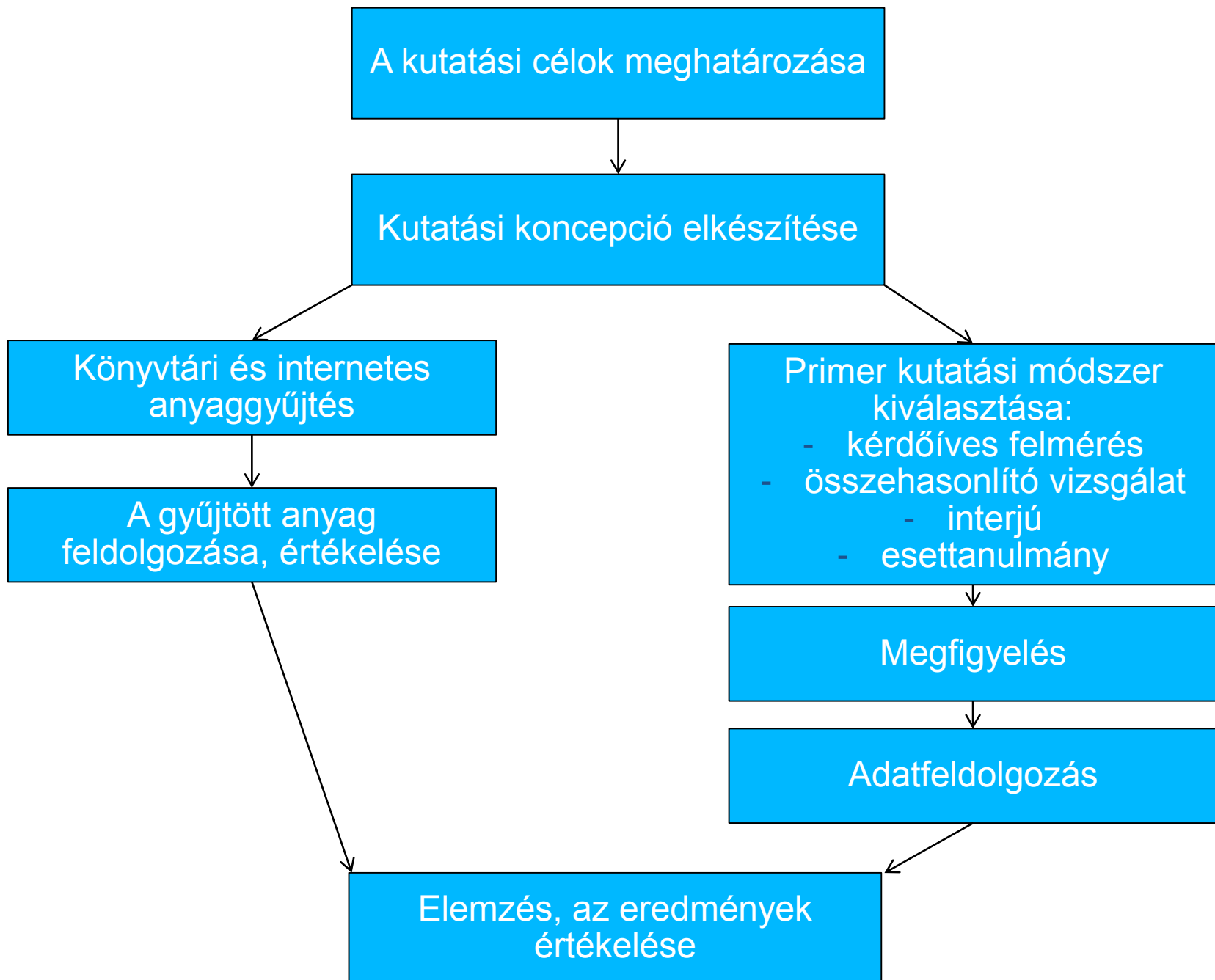
- Házi dolgozatok
- TDK dolgozat
- BA: Szakdolgozat
- MA: Diplomamunka
- PhD: Disszertáció
- Kutatási jelentés

Valamennyi típus esetében szükséges lehet (más-más szinten):

- Szakirodalmi ismeretekre
- Önálló kutatómunkára
- Rendszerező készségre

A dolgozat-készítés megoldandó részfeladatai I.

A dolgozat értékét meghatározhatja

- **Eredetiség:** új vagy újszerű tudományos megállapítások; új kutatási módszerek; új modell bevezetése és alkalmazása
- **Elméleti megalapozottság:** A kutatott témakörhöz kapcsolódó elméleti törekvések, ezek fő képviselői, munkásságuk eredményeinek ismertetése
- **Gyakorlati hasznosíthatóság:** Előnyt jelenthet (de nem követelmény), ha a munkának van gyakorlati értéke; (pl. hatékonyságnöveléshez, költségcsökkentéshez felhasználható javaslatokat tartalmaz)
- **Megfelelő szerkezet:** A dolgozat legyen logikus, jól felépített, az egyes részek legyenek arányosak, kapcsolódjanak egymáshoz, megfelelő egyensúly legyen az elméleti rész és a saját kutatómunka között

A bírálók szempontjai

- A téma aktualitása, egyéni-gyakorlati fontossága
- A témakörhöz tartozó hazai és legfontosabb nemzetközi szakirodalom ismeretét tükrözi-e a dolgozat?
- Egyéni primer kutatások (nem szükséges feltétel, de emeli a dolgozat értékét)
- Az alkalmazott kutatási módszer megfelel-e a választott témának?
- Önálló állásfoglalás, véleményalkotás (← elemzés)
- A felhasznált adatok, táblázatok, ábrák, modellek megfelelően illusztrálják-e a vizsgált folyamatokat?
- A dolgozat szerkezete logikus-e, megfelel-e a témának
- A hivatkozási rendszer korrektsége, pontossága
- Formai követelményeknek való megfelelés
- Megfelelő stílus, nyelvezet

Témaválasztás

Szakdolgozatok esetében a témaválasztást lehatárolja az elvégezni kívánt szak jellege.

A „kutatási terület” az AK szakos hallgatók számára adott, társadalomtudományi, azon belül is elsősorban közgazdaságtudományi (esetleg multidiszciplináris) téma választható.

A társadalomtudományokon belüli tudományágak:

- **Közgazdaságtudományok;**
- Gazdálkodás- és szervezéstudományok;
- Jog- és államtudományok;
- Szociológiai tudományok;
- Politikatudományok;
- Hadtudományok;
- **Multidiszciplináris tudományok;**

A közgazdasági tudományok klasszifikációja

- A közgazdaságtudományokon mint szűkebb besoroláson belül megtalálható a közgazdaságtan, a statisztika és a demográfia, illetve a közgazdaságtan is további alágakra bontható:
  - Mikroökonómia
  - Makroökonómia
  - Nemzetközi (köz)gazdaságtan stb.

A dolgozat célja

A témaválasztást befolyásolja az is, hogy mi a célja a dolgozat megírásának:

- A tanult **kutatási módszerek és technikák gyakorlása**, mélyebb elsajátítása
- Az érdeklődési **terület felderítése** – a cél megismerkedni az adott területtel (elméletek, viták, nyitott kérdések stb.), felderíteni, hogy érdemes-e elmélyedni az adott szakterületben.

A dolgozat célja II.

- Cél lehet a **leírás** is – bizonyos események, helyzetek, történések összefoglalása. Pl. a dolgozat bemutathat egy helyzetet; egy adott, nem túl hosszú időszakban történeteket (pl. a globális gazdasági válság hatása a magyar gazdaságra 2008-2011 között) vagy eseményeket (pl. a magyar EU-csatlakozás és hatásai a hazai mezőgazdaságra).

A dolgozat célja III.

- Gyakori célkitűzés a **magyarázat** – ok-okozati viszony bizonyítása függő és független változó(k) között (pl. felsőoktatásban való részvétel hatása az érintettek elhelyezkedési esélyeire, kereseti lehetőségeire)
- A tanulmányok egy része cselekvéseket, beavatkozásokat tanácsol, ötleteket ad, **javaslatokat** fogalmaz meg (pl. politikai-gazdasági vagy vállalati vezetőknek).

A dolgozat célja IV.

- Egy jó szakdolgozat esetében, ahogy ez a bírálati szempontokból is kitűnhetett, mind az öt szempont fontos lehet, így a szakdolgozat témáját is ennek megfelelően célszerű kiválasztani.
- Fontos lehet az adott cél elérése esetében alkalmazható kutatási módszerek figyelembe vétele is (pl. tanulmányok, esettanulmányok, laboratóriumi gyakorlatok, terepkutatás stb.)

Jellemző kutatási módszerek

- Közgazdászok számára ezek közül fontos lehet az **esettanulmány**, amikor egy konkrét szervezet meghatározott területét elemzi a kutató, a befolyásoló tényezők „mélyelemzése” céljából.
- A **tanulmány** szerepe áttekinteni a jelenben egy bizonyos témát, mit gondolnak, hisznek az emberek valamiről (pl. közvélemény-kutatás hazánk EU-csatlakozásáról), milyen statisztikai adatokkal, tendenciákkal jellemezhető egy jelenség.

A dolgozat/kutatómunka jellege szerinti besorolás

- A **tiszta elméleti kutatás** célja az elmélet fejlesztése, melyben kevés a gyakorlatban hasznosítható elem.
- BA-hallgatók számára (előzmények, pl. TDK nélkül) ritkán érdekes ilyen jellegű szakdolgozat-témát választani. Problémát jelenthet, ha a hallgató számára megoldhatatlan területre téved vagy éppen „felfedezi a spanyolviaszt”, eredményei általánosságok lesznek stb.

A dolgozat/kutatómunka jellege szerinti besorolás II.

- Az **alkalmazott kutatás**, amely nem egyszerűen leírja a folyamatokat, hanem magyarázatot nyújt, megoldási ötleteket ad, kritizálja a meglévő gyakorlatot, elméletet. A BA-szakdolgozatok döntő többségét általában ilyen típusú kutatás előzi meg.
- Végül cél lehet egy **elméleti modell gyakorlati tesztelése**.

A dolgozat típusa

- A témaválasztásnál figyelembe kell venni azt is, hogy milyen típusú dolgozatról van szó. Másképp kell specifikálni a témát, ha házi dolgozatról, TDK-, szakdolgozatról, MA-diplomamunkáról vagy PhD-disszertációról van szó.
- A választás a téma szélességét jelenti: a dolgozat mennyiségi keretei és a téma kívánatos szélessége között kapcsolat van: egy szakdolgozat ne legyen túl széles körű, ne akarjon mindent feldolgozni a hallgató, mert elvész benne, s a bíráló találni fog olyan elágazásokat, amelyek véleménye szerint még a dolgozathoz tartoztak volna.

Írásművek műfaji ismérvei

Egy írásmű (dolgozat/tanulmány) műfaja szerint lehet:

- Ismertetés (tömör, lényegkiemelő bemutatása egy tudományterületnek, szakmai vitának vagy kutatási eredményeknek)
- Kivonatolás (egy-egy cikk, tanulmány ismertetése)
- **Elemző-értékelő ismertetés** (amelyben a készítő saját értékelése, véleménye is megjelenik)
- **Tényfeltáró közlés** (egy helyzet, állapot leírása)
- Kiegészítő, tisztázó bizonyítás (akkor használatos, ha elméleti modell tesztelése folyik)
- Vita (a tudományos közlemények olyan sajátos formája, amelyben a szerző mások teljesítményére reagál)

- **Kutatási beszámoló** (a konzulensnek/finanszírozónak készül, célja, hogy röviden [3-5 oldalban] beszámoljon a kutatás állásáról)
- **Munkaanyag** (egy-egy önállóan is értékelhető részegység elkészítése a kutatás során)
- Tudományos folyóiratban megjelenő cikk (terjedelme korlátozott, új[szerű] eredményt tartalmaz)
- Összefoglaló monográfia (könyv, a téma vezető szakértői készítik, adott témakör kutatási előzményeit; saját kutatási eredményeket, kiegészítéseket közölnek)

A felsorolt műfaji formák közül a szakdolgozat az elemző-értékelő ismertetés, tényfeltáró közlés, kutatási beszámoló, munkaanyag műfajával mutat(hat) rokonságot.

A szakdolgozat műfaji kellékei

A szakdolgozat Tomcsányi szerint olyan vizsgadolgozat, melynek olvasói a bírálók, feladata a hallgató önállóságának bizonyítása. A jó szakdolgozat stílusa óvatos, visszafogott, szóhasználatja egységes, hivatkozási rendszere korrekt, pontos és hivatkozik a témával foglalkozó minden fontos elődre

A téma kiválasztása

A TDK- és szakdolgozat- (projektfeladat II/III.) témák kiválasztásához a Közgazdaságtan Tanszék honlapján található témakiírásokat ajánljuk a hallgatók figyelmébe.

A témaválasztás alapvető szempontjai:

- Feleljen meg a dolgozatíró érdeklődési körének.
- A téma legyen időszerű, elméleti és gyakorlati szempontból fontos.
- A hallgató nyelvismerete feleljen meg a rendelkezésre álló szakirodalomnak és témának.
- A jelölt alapismeretei (felkészültsége) feleljenek meg a témának, illetve a kutatási módszernek

Projektfeladat I. bevezető előadás

SZAKIRODALOM GYŰJTÉSE ÉS FELTÁRÁSA

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem • Közgazdaságtan Tanszék

Szakirodalom-gyűjtés és -feldolgozás

- Miután megtörtént a téma kiválasztása, az elsődleges tájékozódás, szükségessé válik a témakörrel foglalkozó szakirodalom gyűjtése, majd a feltárt könyvek, cikkek, tanulmányok kezelése, elolvasása.
- A szakirodalom megismerésére részben már a témakör szűkítéséhez, a „kutatási koncepció” kialakításához is szükség lehet.

Szakirodalmi források

- A szakirodalmi források gyűjtése manapság az interneten kezdődik, ahol sok forrást lehet találni, de a szakdolgozatot készítő útja mindenképpen elvezet a könyvtárba is, ahol megtalálhatók mind a papíralapú (írott/nyomtatott), mind az elektronikus formában elérhető információk.

Könyvtárazás, irattárak szerepe

- A szakdolgozathoz szükséges nyomtatott forrásokat egy BSc-s hallgató legvalószínűbben egy egyetemi (BME/Corvinus) könyvtárban vagy speciális szakkönyvtárakban találhatja meg. Emellett egy vállalati mikrotémát választó hallgató számára fontos lehet a választott vállalat irattára is, ahol az adott cégre vonatkozó információkat és adatokat találhatják meg.

Bibliográfia-készítés

- A könyvtárba a hallgató eleinte nem kész irodalomjegyzékekkel megy, hanem azért, hogy azt elkészítse. A könyvtárban tehát az első feladat a bibliográfiakészítés, majd ezt követi az olvasás, olvasmányjegyzetelés és esetleg a „cédulázás”
- A vizsgált téma fő kereteinek meghatározása ebben a szakaszban már fontos feladat, mert e nélkül az irodalomgyűjtés határ nélküli folyamat lesz.

Primer források

- A források között megkülönböztetjük az elsődleges és a másodlagos forrásokat. A szakdolgozat-íráshoz mindkét típus fontos lehet.
- Elsődleges forrásnak számít a hallgató által végzett adatgyűjtés, felmérés, vagy ha egy adott szerzőt vizsgál, akkor műveinek eredeti vagy kritikai kiadása. Elsődleges forrásnak minősülnek a statisztikai kiadványok, a vállalati jelentések, mérlegek, statisztikák, egyéb kormányzati és vállalati jelentések, amelyek nem alapulnak más leírt forrásokon.

Szekunder források

- A kutatás – meghatározott kereteken belül – mindig igényel elsődleges forrásokat, de nem szabad engedni az „elsődlegesforrás-neurózisnak”.
- A másodlagos források gyakran legalább ennyire fontosak. A létező szakirodalom nagy része másodlagos vagy közvetett forrás, amely bemutatja, elemzi, ismerteti, vitatja, cáfolja, kiegészíti az elsődleges forrásokat.

Nem könyvtári források

- „Forrásként kezeljük a téma szakértőivel, vagy éppen az általunk vizsgált probléma szenvedő alanyaival folytatott beszélgetéseket, de forrás lehet egy magnókazetta, CD-ROM vagy más audiovizuális dokumentáció is! Ezeket a forrásokat is pontosan, ellenőrizhető módon kell dokumentálni, és az elkészült cikkben-könyvben [dolgozatban] rájuk is egyértelműen kell hivatkozni.” (Szabó Katalin, 2001)

„Szürke irodalom”

- A témakör alapos ismerete megkövetelheti, hogy az adott területen írott, de széles körben nem publikált tanulmányokat, disszertációkat (pl. doktori/kandidátusi értekezéseket) is ismerje a fiatal „kutató”.
- Fontos szerepe lehet az ún. „szürke irodalomnak is”, amely kifejezés alatt az egyetemek, kutatóintézetek, kormányzati és egyéb szervek által készített, nyomtatott vagy elektronikus formában közzétett, kis példányszámú, kereskedelmi forgalomba nem kerülő anyagokat értjük.

„Szürke irodalom” II.

- Ide tartoznak „a kutatási, fejlesztési beszámolók, a disszertációk és habilitációs munkák, a konferenciaanyagok (másként mondva: előnyomatok, preprintek), bizonyos fordítások, vizsgálati jelentések és állami, önkormányzati dokumentumok.” (Futala-Mohor, 1995)
- Ezek általában nem titkosak, de nagy nyilvánosságot (még) nem kaptak, ezért nehezen hozzáférhetőek.

Az irodalomfeltárás módszerei:

Könyvtári katalógusok

- A könyvtárak az állományukban lévő műveket különböző szempontok alapján katalogizálják, e katalógusok részletes átvizsgálása adja a források első csoportját. A katalógus lehet papíralapú vagy elektronikus.
- Célszerű a témakörhöz tartozó címszavakat (sőt a tartalmukban nem túl távoliakat is) végigolvasni, kiírni az esetleges címeket. Érdeemes minden katalógustípust, és minden elképzelhető tárgyszó-variációt átnézni, mert így előkerülhetnek olyan alapművek, amelyek elkerülték volna a figyelmét, pedig fontosak.

Az irodalomfeltárás módszerei: Irodalomkövetéssel

- Lehetséges megoldás az ún. „szakirodalm-lánc” követése. Ez azt jelenti, hogy elindul egy összefoglaló mű bibliográfiája, illetve hivatkozásai alapján, s az ott hivatkozott művek bibliográfiái nyomán halad tovább.
- Egy idő után természetesen ismétlődni fognak a hivatkozások, illetve a túl régen kiadott műveket már nem feltétlenül szükséges átnézni.
- Ennek a módszernek az a hátránya, hogy a legújabb, legfrissebb kutatási eredményekhez nem vezet el, mert időben visszafelé halad.

Az irodalomfeltárás módszerei: Szerzők szerint

- Az alapküvek elolvasása után kiderül, hogy mely szerzők munkássága áll a legközelebb a választott témához, illetve hogy kinek a nézetei a „legszimpatikusabbak”. Ilyen esetben következhet a „szerzőkövetés” módszere, amelyben az adott szerző munkásságát kutatja fel (a név szerint, illetve az elektronikus katalógusok erre módot adnak).

Az irodalomfeltárás módszerei: Szaksajtóból

- Szükségszerű a legújabb, a témához közeli szaklapok átvizsgálása is. Egyrészt azért, mert elképzelhető, hogy az ebben szereplő, a témakörhöz kapcsolódó szakcikket még nem katalogizálták, másrészt az utolsó 2-3 évfolyam követése ráirányíthatja a figyelmet olyan, közérdeklődésre számot tartó, a témához közeli információra, melyet célszerű ismerni, a dolgozatba beépíteni.
- Az ilyen gyűjtés esetén a találati valószínűség nem túl nagy, ezért ezt „torpedómódszernek” is nevezik. (De: ettől még hasznos lehet.)

Az irodalomfeltárás módszerei: Másodlagos forrásokból

- Fontos gyűjtési forrás és mód az egyéb másodlagos források vizsgálata. A szakkönyvtárak és az MTI speciális bibliográfiákat készítenek, referálólapokat adnak ki, témafigyelő szolgálatot látnak el, esetleg fordításokat közölnek. Ezek szintén fontos kutatási források lehetnek. A referálólapok és a hozzájuk tartozó tárgymutatók, névmutatók, maguk a kivonatok igen hasznos támpontot adnak a szakirodalom-kutatásban.

Szelektálás

- A szakirodalom-gyűjtési szakaszban derül ki, hogy van-e, és ha igen, mennyi az elolvasásra váró anyag. A gond akkor jelentkezik, ha túl sok a feltárt irodalom. Ilyenkor szelektálni kell.
- A könyvtár olvasótermében ki kell kérni az adott művet, bele kell lapozni, röviden meg kell vele ismerkedni. Ebben a helyzetben meg kell próbálni általános benyomást, ismeretet szerezni a műről, majd dönteni arról, hogy hasznos lehet-e a további kutatómunkához. Ez a tájékozódás természetesen csak a fontosabb művek kiszűrésére, kiválasztására szolgál.

A szelektálás szempontjai: külsődleges tényezők

- A külsődleges tényezők közé tartozik a szerző, a cím, a kiadó, a kiadás éve és helye (megtalálhatók a katalógusban is).
- A cím jó esetben kifejezi a lényegét.
- A szerző szakmai hírneve, ismertsége is jó támpontot adhat.
- Tájékoztatót ad a kiadó neve is, mert a hírnevére adó, általánosan ismert kiadó szakmai tekintélye, megbízhatósága minőségi szavatosságot jelent

A szelektálás szempontjai: külsődleges tényezők

- Közgazdasági témában megbízhatónak számít pl. a KJK-Kerszöv, az Akadémia Kiadó, a Műszaki Kiadó, a Perfekt Kiadó, illetve az egyetemek/főiskolák kiadói stb.
- A kiadás éve és helye arról informálhat, hogy mennyire időszerű a mű, tartalmazhatja-e a legújabb kutatási eredményeket.
- Fontos információ az is, ha a művet többször adták ki, ilyen esetben mindig a legutolsó kiadást célszerű keresni

A szelektálás „belső tényezői” – tartalomjegyzék

- A külsődleges tényezők alapján ritkán szelektálhatók egyértelműen a művek. Ilyenkor érdemes kézbe venni a művet, átnézni a tartalomjegyzékét, az elő- és utószót (bevezetést, befejezést) és a felhasznált irodalom jegyzékét.
- A könyv egyik legfontosabb része a tartalomjegyzék, amely képet ad a mű tartalmáról, logikai felépítéséről, felvázolja az összefüggéseket. A tartalomjegyzék tájékoztat arról, hogy milyen kérdéseket fejt ki a szerző, mit várhatunk tőle a saját témánk szemszögéből.
- Többnyire az is kiderül, hogy az egész művet át kell-e tanulmányozni, vagy csak különböző fejezeteit.

A szelektálás belső tényezői: bevezetés, befejezés, bibliográfia

- A bevezetésben megismerkedhetünk a szerző témaválasztásának indoklásával, a mű céljával, az előzetes hipotézissel (-ekkel), azzal hogy kinek szól a mű és hogyan kell használni stb.
- A befejezésben a szerző röviden összefoglalja a kutatás fő eredményeit, gyakorlati hasznosságát, a továbbfejlesztés lehetőségeit stb.
- Az irodalomjegyzék átlapozása azért is fontos, mert újabb adalék lehet az irodalomkutatáshoz, másrészt minősíti a szerző „becsületességét” is, ha leírja, milyen előzetes ismeretekre támaszkodott.
- Ezeket a részeket a bírálók is különös alaposággal szokták tanulmányozni egy szakdolgozatban!

A bibliográfia elkészítése

- Az (előzetes) bibliográfia elkészítése a kutatómunka első lépése, megelőzi a tényleges olvasási-jegyzetelési feladatot.
- A bibliográfia kívánatos mérete, a felsorolandó-összegyűjtendő tételek száma a témától függ. Itt kétféle hibát követhetünk el: túl szűk jegyzék esetén fontos szerzők, művek maradhatnak ki, míg túl bő jegyzékben elvesznek az igazán értékes források. Célszerű igénybe venni a témavezető segítségét, tanácsait is.

A jó bibliográfia jellemzői

- Az elkészített bibliográfia legyen szisztematikus, pontos.
- Célszerű lehet a feltárt és lényegesnek vélt irodalomról bibliográfiai cédula (kártya) készítése, melyen az adott forrás minden jellemzőjét felsorolja oly módon, ahogy az a szakirodalom irodalomjegyzékébe bekerülhet, illetve jelzi, hogy mely könyvtárban találta, mik a könyvtári adatai a műnek.

Egy tipikus bibliográfiai kártya

Szerző

Könyvtár neve

Cím

A mű könyvtári jelzései

Megjelenés helye, ideje, oldalszám (a pontos bibliográfiai adatok leírása)

Személyes megjegyzések

Szabadpolcos kiosztás esetén a helye

További tanácsok az irodalomgyűjtéshez

- A kártyán lehetőség van személyes megjegyzéseket is hozzáfűzni (amelyek az előzetes áttekintés eredményei), sőt ez a hátlapon is folytatható.
- Az irodalomgyűjtés a kutatás egész szakaszát végigkísérő folyamat. A „szakirodalomlánc” felgöngyölítése, újabb fontos irodalmak, források keresése és bibliográfiai feltárása a későbbiekben is fontos feladat marad.

Könyvtárak

- A felsőoktatási intézmények „lelke” a könyvtár: a hallgatók itt gyűjthetnek anyagot a dolgozataik számára, itt találják meg a tanulmányaikhoz kötelező és ajánlott irodalmat.
- Minden könyvtár anyagát logikus elvek szerint rendezik rendszerbe, így minden keresett információnak könnyen a nyomára bukkanhatnak.

Katalógusok

- A könyvtárak állományában meglévő dokumentumokhoz a katalógusok biztosítják a könnyű kereshetőséget.
- A katalógus lehet papíralapú (hagyományos) és elektronikus formátumú.
- A hagyományos papíralapú katalógus nem más, mint különböző szempontok szerint rendezett cédulák összessége. A könyvtárban a katalóguskészítés során tárgymutatót, indexet készítenek, és ezeken a cédulákon található meg azok a témakörök alfabetikus sorrendben, amelyek a könyvtár állományában szerepelnek.

Katalógusok osztályozása

- A könyvtári katalógusokat különböző szempontok szerint osztályozhatjuk.
- A katalógustételek adattartalma a visszakeresés és a rendezés szempontjából lehet :
  - leíró, másnéven betűrendes katalógus;
  - tárgyi katalógus (mellérendelő vagy hierarchikus katalógus)
  - kiegészítő katalógus (sorozati vagy földrajzi)
  - folyóirat-katalógus, cikk-bibliográfia
  - **számítógépes adatbázisok (elektronikus katalógusok)**

Számítógépes adatbázisok

- Ma már a könyvtárak többsége számítógépre vitte a náluk található anyagok katalóguscéduláit, és az egyetemi könyvtári katalógusok általában az interneten keresztül is elérhetőek.
- Ezeken keresztül nemcsak konkrét műveket kereshetünk, hanem egy kutatási tárgyszó, témakör alapján kilistázhatjuk a könyvtárban található, ezzel kapcsolatos összes könyv adatait.

Nyilvános könyvtári számítógépes katalógusok

A nyilvános könyvtári számítógépes katalógusok (OPAC – Online Public Access Catalogue) előnye a hagyományos katalógussal szemben, hogy több szempontból is lehet keresni a katalógus állományban (pl. szerző, kiadás éve, helye, kiadó, a mű nyelve stb.), sőt ezeket a szempontokat kombinálni is lehet. Ha valakit csak a friss szakirodalom érdekel, kérheti, hogy csak a 2000 utáni irodalmakat listázza ki az adott témában.

Katalóguscédulák

- A papíralapú és az elektronikus cédulákon egyaránt azok az adatok találhatóak meg, melyekre az irodalomgyűjtéshez és a dolgozat megírásához szükség van.
- Ezek: szerző(k), cím, megjelenési adatok (megjelenés helye, éve és a kiadó), terjedelmi adatok, sorozati adatok és a dokumentum tartalmára vonatkozó adatok.

Könyvek

A szakdolgozatokhoz az interneten keresztül is megtalálható szakcikkeken, honlapokon kívül tudományos és szakkönyvek felhasználása is javasolt.

A tárgyalt témakör kiterjedése és mélysége alapján ezek lehetnek:

- Kézikönyvek (összefoglaló mű, szintézis): egy nagyobb tudományterület vagy ismeretkör minden lényeges ismerettartalmát összegzik. Elsősorban az áttekintést, a tájékozódást szolgálják.
- Monográfiák: egyetlen témakör részletes tárgyalására vállalkoznak – szűkebb kérdések elmélyültebb tanulmányozását teszik lehetővé.
- Tanulmánygyűjtemények: kisebb terjedelmű (általában azonos témakört felölelő) tanulmányokat foglalnak kötetbe – részterületek jobb megértését segítik.
- Segédkönyvek (lexikonok, szótárak, évkönyvek stb.)

Könyvtárak

- A saját egyetemi könyvtárunkon kívül (BME OMIKK) közgazdászhallgatók számára főképp a Corvinus Egyetem Központi Könyvtára lehet érdekes; szociológiai és egyéb társadalom-tudományok terén a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár rendelkezik a legnagyobb gyűjteménnyel.
- Az Országos Széchényi Könyvtár minden Magyarországon megjelent publikációból köteles példányt kell kapjon, tehát a gyűjtőköre majdnem teljesnek mondható.
- Az MTA kutatóintézetének könyvtárai a saját profiljukban kiemelkedő fontosságúak: sok idegen nyelvű szakkönyv és folyóirat csak náluk található meg Magyarországon.

- A szakkönyvek végén név- és tárgymutató (index) található. Ez jól használható résztémák fellelésére, további irodalom keresésére.
- Az országos vagy nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés révén lehetőség nyílik az adott könyvtárban nem található könyvet más, ismert könyvtárból kölcsönözni vagy a szükséges részekről fénymásolatot készíttetni.
- Az MTA és a Corvinus Egyetem könyvtárában tájékozódni lehet az akadémiai, a kandidátusi és a PhD értekezésekről is.
- Az egyetemek, főiskolák honlapjáról általában elérhető a saját könyvtári honlap, majd innen linkek segítségével más, hasonló gyűjtőkörű könyvtár is.

Titkos anyagok használata

- Cégekkel kapcsolatos kutatásoknál előfordulhat, hogy minősített (titkos vagy bizalmas) anyag valamely részét szeretnénk felhasználni a szakdolgozatban.
- Ebben az esetben először a minősítővel kell konzultálnunk, hogy engedélyezik-e a minősített anyagból való átvételt, igénylik-e, hogy a dolgozat is minősített legyen.
- Ilyenkor a dolgozatot a bírálón kívül senki nem olvashatja.

Forráskutatás számítógépes eszközökkel

- Közhely immár, hogy napjainkban az internet segítségével „minden információ megszerezhető, minden tudás letölthető”.
- Mint minden közhely, ez is túloz. Bár az internetes források nyújtotta lehetőségeket mindenképpen érdemes kihasználnunk, de a legtöbb téma esetében nem célszerű kizárólag erre hagyatkoznunk. Az interneten történő információkutatás kiegészíti, nem pótolja/helyettesíti a hagyományos könyvtárazást.

Internetes keresés

- A világháló pusztá mérete, az információtároló helyek nagy száma és a katalogizálási rendszerek sokfélesége sokszor megnehezíti a megbízható információk felkutatását.
- Az általános keresőprogramokon kívül (Google, Bing, Yahoo!) hasznos lehet a különféle tematikus keresők (pl. Google scholar), adatbázisok (pl. Web of Science), használata. Ezek jó részéről tájékoztatást ad az eisz.hu (Elektronikus információszolgáltatás) weboldal.

Keresőprogramok használata

- A keresőprogramok bemutatják a találatok címét, 1-2 mondatot, ez vagy elegendő a találat értékének megítéléséhez, vagy nem. (Fontos a kellő óvatosság!)
- A kétséges vagy kedvező találatok általában szöveggént lementhetők a számítógépre, és a továbbiakban szokásos irodalmi forrásként kezelhetők.
- A keresésnél érdemes minél több adat, minél pontosabban megfogalmazott keresőszavak alapján dolgozni.

Az internetes keresés buktatói

A számítógépes adatkeresésnek két nagy buktatója van:

- Ha túl sok a találat (ember legyen a talpán, aki kiválogatja az igazi értéket a tömegből; ilyenkor a keresőkérdésbe valamilyen korlátozó kritériumot célszerű beépíteni)
- Ha túl kevés a találat (ilyenkor célszerű bővíteni a keresőkérdést)

Az internet azt is lehetővé teszi, hogy emailt küldjünk egy szaklap szerkesztőségébe, egy szakembernek, és tanácsot/cikket kérjünk tőle.

Előfizetési és interneten nem található információk

- Attól, hogy keresőprogramok segítségével megtaláltunk egy témánkhoz illeszkedni látszó információt az interneten, még nem biztos, hogy valóban birtokba tudjuk venni: számos információ csak előfizetők számára elérhető. (De: van ami az egyetemi hálózaton, könyvtárakon keresztül már elérhető!)
- Még egy csalódás érheti azt, aki a világhálóra merészkedik: minden látszólagos és tényleges információbővség ellenére vannak információk, amelyek sem nyílt, sem előfizetési formában nem találhatóak meg az interneten

Feladatok

1. Válasszon egy **témakört** a kiadott témalistáról (vagy válasszanak saját témát [-> egyeztetve])!
2. Határozzon meg a témakörhöz kapcsolódó **kulcsszavakat** (min. 5 db, amelyeket pl. a keresésnél felhasználhat)!
3. Keressen 5, a témakörben Ön szerint releváns **szakirodalmi tételt** (cikk, könyv), ezek bibliográfiai adatait **adja meg**, és egyenként 2-3 bekezdésben **jellemezze** őket!

Köszönöm a figyelmet !

